

Pedagogenplatform

Pedagogisch fundament BMK

Ambities BMK

BMK zet de belangen van kinderen, ouders en, indirect de samenleving, voorop. De ambities van de BMK (BMK Strategisch beleidsplan 2020-2024. Maatschappelijke kinderopvang verandert de toekomst) die raakvlakken hebben met opvoeding en kindontwikkeling, zijn:

- Kinderopvang als duurzame publieke voorziening.
- Toegankelijkheid van de voorzieningen voor alle kinderen.
- Investeren in jonge kinderen loont.
- Kinderen worden gezien.

De bovengenoemde ambities leiden tot de volgende pedagogische prioriteiten:

- Een hoog niveau van het aanbod van kinderopvang;
 - Streven naar maximale kwaliteit (waarde-gedreven kwaliteitsregulering) in plaats van minimale kwaliteitsregels wetgever.
 - Kwaliteitsverbetering door middel van regelgeving op lokaal, regionaal en nationaal niveau.
 - Bevorderen dialoog over innovatie en realiseren state-of-the-art kinderopvang.
- Toegankelijkheid van de voorzieningen voor alle kinderen;
 - Kinderopvang als basisvoorziening in verband met doorgaande ontwikkelijn en hoge kwaliteit voor alle kinderen.
 - We investeren in onderzoek naar de effecten van veranderingen in onze maatschappij op ons mensbeeld, ons bewustzijn en onze opvattingen over de kinderopvang van de toekomst.
 - We investeren in onderzoek naar de effecten van de inclusieve voorziening en kansen voor alle kinderen.

Inleiding

De BMK vindt dat hoge pedagogische en educatieve kwaliteit kinderopvang voor alle kinderen van groot belang is, ongeacht hun achtergrond en de financiële draagkracht van hun ouders. De grote sociaaleconomische en culturele diversiteit onder kinderen, de toenemende kansenongelijkheid en segregatie, vormen een extra motivatie om vanuit de kinderopvang alle kinderen een goede start te geven en een bijdrage te leveren aan een gelijkwaardige en democratische samenleving, nu en in de toekomst.

De BMK vindt het haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om hier invloed op uit te oefenen, zowel vanuit haar visie op kindontwikkeling, als op het doel van de opvoeding en de maatschappelijke taak van kinderopvang hierin. De aangesloten organisaties zijn waarde-gedreven en niet gericht op winstmaximalisatie. Er wordt geïnvesteerd in het welbevinden, de betrokkenheid en de ontwikkeling van de kinderen door de inkomsten aan te wenden voor (pedagogische) kwaliteitsverbetering.

Omdat de kwaliteit van de ontwikkeling en opvoeding van kinderen mede afhankelijk is van een duurzame samenwerking met ouders en met maatschappelijke partners als onderwijs, jeugdzorg en gemeenten, is dit voor de BMK ook een onderdeel van de pedagogische praktijk.

Pedagogisch fundament

Om de pedagogische ambities van de BMK te kunnen realiseren is een concreet 'filter', het pedagogisch fundament, nodig om actuele en relevante pedagogische thema's en vraagstukken te kunnen achterhalen en analyseren. Vanuit het pedagogisch fundament kan door middel van (wetenschappelijke) verkenning, praktijkonderzoek en dialoog:

- goed onderbouwd gereageerd worden op (beleids)ontwikkelingen in het hele werkveld en
- concrete innovaties voorgesteld worden.

Het fundament werken we uit aan de hand van de volgende onderwerpen:

Hoofdstuk 1- Visie op de ontwikkeling van het kind

Hoofdstuk 2- Visie op het doel van de opvoeding

Hoofdstuk 3- Visie op de invloed van de omgeving

Hoofdstuk 4- Kwaliteit van het pedagogisch handelen en de voorwaarden hiervoor

Wij baseren ons hierbij op:

- wetenschappelijk-theoretische en pedagogische inzichten zoals de hechtingstheorie, leertheorieën, neuropsychologisch ontwikkelingsonderzoek.

- de wettelijke uitgangspunten van pedagogische kwaliteit in de kinderopvang (de vier pedagogische basisdoelen van Rixsen-Walraven) en de NCKO Kwaliteitsmonitor KDV en BSO; rapportages van LKK en NCKO; Pre-cool onderzoek;
- -missie en visie van de BMK, beleidsdocumenten zoals 'Manifest kinderopvang. Veranker de unieke expertise van de Kinderopvang' (BK, BMK, BOinK), 'Investeren in mensen. Bouwstenen van een regeerakkoord over werken, leren en verzekeren.' (Platform de Toekomst van Arbeid) en documenten van het SCP, ministerie van SZW, ministerie van OCW);

- Pedagogisch Kader: Kindcentra 0-4 jaar. (2009); Kindcentra 4-13 jaar (2011); Gastouderopvang. (2016); Samen verschillend in Kindcentra van 0-13 jaar. (2012);
- NCKO Kwaliteitsmonitor KDV (2009) en BSO (2011).

Rol BMK leden

Het pedagogisch fundament is in opdracht van het bestuur van de BMK uitgewerkt. De uitwerking is in wisselwerking met de leden van de BMK tot stand gekomen.

De hieronder benoemde factoren, die invloed hebben op de ontwikkeling van het kind, interacteren met elkaar. Het is daardoor een dynamisch proces, dat continu aan verandering onderhevig is. Zowel op het niveau van de visies als op het niveau van de wetenschappelijke kennis en methodische uitwerking.

Kwalitatief goede kinderopvang is de uitkomst van dit proces, maar door het dynamische karakter heeft het geen eeuwigdurende waarde. De BMK-leden blijven daarom actief betrokken bij de evaluatie en bijstelling van het fundament.

1. Visie op ontwikkeling kind

- Een algemeen aanvaard uitgangspunt in de pedagogiek en ontwikkelingspsychologie is dat een kind nieuwsgierig geboren wordt met een eigen karakter, temperament en mogelijkheden en zich in een eigen tempo maar volgens een vast patroon ontwikkelt.
- Kinderen zijn intrinsiek gemotiveerd zich te ontwikkelen en dat doen zijn grotendeels zelf.
- Om actief en met plezier de wereld te verkennen is vertrouwen in de ander en zichzelf een belangrijke voorwaarde. Een veilige hechting en stabiliteit spelen hier een grote rol in.
- Een kind is een sociaal wezen en kan zich uitsluitend ontwikkelen in relatie met de ander.
- Kinderen tot 6 á 7 jaar ontwikkelen zich holistisch, waarbij de verschillende ontwikkelingsdomeinen zich spelenderwijs en in interactie met elkaar ontwikkelen. Spelen is daarbij een integrerende activiteit, omdat binnen het spel alle genoemde ontwikkelingsdomeinen samenkomen (Sieneke Goorhuis-Brouwer).
- Het kind streeft naar zelfstandigheid en dat is zichtbaar op alle ontwikkelingsgebieden. Op cognitief gebied krijgen zij steeds meer controle over hun aandacht en gedrag en meer inzicht in zichzelf en in hun relaties met anderen en de omgeving.
- De ontwikkeling en opvoeding van een kind leidt zowel tot de reproductie van sociaal-culturele waarden (socialisatie) als tot vernieuwing.

2. Visie op doel van de opvoeding

- Kinderen de ruimte geven om zichzelf en hun plek in de wereld te ontdekken en positieve ervaringen op te doen, een veerkrachtige identiteit te ontwikkelen, creatief en oplossingsgericht te leren denken en verantwoord en betrokken deel (willen) nemen aan de toekomstige- samenleving.
 - *Voorwaardelijk:* de opvoeders bieden hen deze ruimte door hen te ondersteunen in deze zoektocht, te luisteren, geïnteresseerd te zijn en de ruimte te geven om te experimenteren.
 - *Voorwaardelijk:* zichzelf ontdekken houdt in dat kinderen in interactie met anderen hun identiteit, interesses, mogelijkheden en talenten ontwikkelen. De focus ligt op de balans tussen wie je bent, wat je kan, wat je graag wilt doen en hoe je je kan verhouden tot anderen.

- Kinderen opvoeden om in het hier en nu zich prettig te voelen en te ontwikkelen met en naast anderen.
- Kinderen opvoeden om deel te willen nemen en bij te dragen aan een duurzame, inclusieve, democratische samenleving (democratisch burgerschap).

3. Visie op invloed sociale omgeving

- Kinderen krijgen tot hun volwassenheid de ruimte om te experimenteren, te oefenen zonder de volledige verantwoordelijkheid voor de omgeving te hoeven dragen. De relatie die het kind heeft met zijn opvoeders en in het bijzonder de ouders en andere gezinsleden, heeft directe invloed op de ontwikkeling (eerste opvoedmilieu).
- Een tweede opvoedmilieu is de kinderopvang, school, familie. Tussen deze secundaire opvoeders en de primaire opvoeders is sprake van een persoonlijke relatie, die ervoor zorgt dat de opvoeding een zekere constante lijn vormt en het kind extra leer-ervaringen maar ook veiligheid biedt.
- Een derde opvoedmilieu bestaat uit andere kinderen, vriendjes en vriendinnetjes, klas- en clubgenoten. Samen oefenen ze hun sociale en persoonlijke competenties, experimenteren met hun identiteit en vormen een eigen mening over hun leefwereld
- Het vierde opvoedmilieu bestaat uit sociale media en internet. Hier onderhouden kinderen contacten met bekenden maar ook met 'onbekenden'. Dit opvoedmilieu is relatief nieuw en vraagt van de primaire en secundaire opvoeders aandacht en begeleiding, zodat de kinderen optimaal ondersteund worden in zowel het veilig omgaan met digitale contacten (privacy, pesten, grooming) als met de (des)informatie die over ze uitgestort wordt en de aanzuigende, verslavende werking. (technologisch burgerschap)
- De kwaliteit van de fysieke speel- en leefomgeving, binnen en buiten, heeft een geheel eigen invloed op de ontwikkeling van het kind: de mate van uitdaging, veiligheid, bevorderen zelfstandigheid, ed.
- Een gezonde levensstijl beïnvloedt de kwaliteit van het leven van kinderen en hun toekomstige gezondheid: gezonde voeding, voldoende slaap en beweging, goede afwisseling van inspanning en ontspanning

4. Kwaliteit van het pedagogisch handelen

Om, uitgaande van de visie op de ontwikkeling van het kind, de opvoedingsdoelen te realiseren is een bepaalde pedagogische kwaliteit nodig.

Voorwaarde voor een evenwichtige ontwikkeling is dat kinderopvang kinderen ondersteunt door expliciet aandacht te besteden aan de vier pedagogische basisdoelen; emotionele veiligheid, persoonlijke competentie, sociale competentie en de overdracht van normen en waarden:

- De pedagogisch medewerkers zetten de zes interactievaardigheden in om zowel emotionele kwaliteit (sensitieve responsiviteit, structuur en grenzen bieden, respect voor de autonomie) als educatieve kwaliteit (praten en uitleggen, stimuleren van de ontwikkeling, begeleiden van interacties tussen kinderen) te bieden (NCKO).
- Stabiliteit van de omgeving is hierin essentieel: vaste volwassenen, vaste groep kinderen, vaste fysieke omgeving. Voor heel jonge kinderen geldt dat zij in deze fase leren om een vertrouwensband aan te gaan met hun verzorgers. Dit vormt de basis van hun latere

verhouding tot andere mensen (hechtingstheorie). Voor alle kinderen is het belangrijk om de overgangen van de ene naar de andere omgeving (op één dag of in de loop van hun kinderjaren) heel zorgvuldig te laten verlopen en zo veel mogelijk te beperken (IKC).

- Een stimulerende omgeving ('rijke speel-leer omgeving') prikkelt de aangeboren nieuwsgierigheid van kinderen. Door al spelend nieuwe ervaringen op te doen, leert het kind zowel motorisch, cognitief als sociaal en emotioneel.
- Neurologisch onderzoek toont aan dat alle ontwikkelingsgebieden aan bod moeten (blijven) komen, passend bij de ontvankelijke fase waarin het kind zich bevindt ('breed aanbod').
- De omgeving is passend bij de ontwikkelings/leerbehoefte en –mogelijkheden van het kind.

Toepassing pedagogisch fundament

Het BMK Pedagogenplatform hanteert dit document om eventueel relevante pedagogische thema's en vraagstukken te inventariseren en actie op te ondernemen.

Bijlage: voorstel pedagogische thema's BMK Pedagogenplatform

Het pedagogisch fundament van de BMK heeft gefungeerd als 'filter' om de volgende relevante pedagogische thema's te identificeren.

1. Kwaliteit

Visie op de ontwikkeling van het kind

- kind nieuwsgierig geboren (eigen karakter, temperament en mogelijkheden en ontwikkelt zich in een eigen tempo)
- Kinderen intrinsiek gemotiveerd
- Kind sociaal wezen
- Kinderen tot 6 á 7 jaar ontwikkelen zich holistisch (spelen integrerende activiteit)
- Vanaf 4 jaar kinderen (lichamelijk) onafhankelijker

Visie op het doel van de opvoeding

- Kinderen de ruimte geven
- De opvoeders luisteren, zijn geïnteresseerd
- Kinderen in interactie met anderen identiteit en talenten ontwikkelen.

Visie op de invloed van de omgeving

- De relatie kind-primaire opvoeders (eerste opvoedmilieu)
- De relatie kind-secundaire opvoeders (kinderopvang, school, familie) (tweede opvoedmilieu)
- De relatie kind-andere kinderen (derde opvoedmilieu)
- De relatie kind-sociale media (vierde opvoedmilieu)

Kwaliteit van het pedagogisch handelen

- 6 interactievaardigheden
- Stabiliteit van de omgeving
- Stimulerende omgeving

Alle ontwikkelingsgebieden aan bod ('breed aanbod')

2. Het vierde opvoedmilieu (internet en sociale media) in de pedagogische praktijk

Visie op de ontwikkeling van het kind

- kind nieuwsgierig geboren (eigen karakter, temperament en mogelijkheden en ontwikkelt zich in een eigen tempo)
- Kinderen intrinsiek gemotiveerd
- Kind sociaal wezen
- Kinderen tot 6 á 7 jaar ontwikkelen zich holistisch (spelen integrerende activiteit)
- Vanaf 4 jaar kinderen (lichamelijk) onafhankelijker

Visie op het doel van de opvoeding

- Kinderen de ruimte geven
- De opvoeders luisteren, zijn geïnteresseerd
- Kinderen in interactie met anderen identiteit en talenten ontwikkelen.

Visie op de invloed van de omgeving

- De relatie kind-primaire opvoeders (eerste opvoedmilieu)
- De relatie kind-secundaire opvoeders (kinderopvang, school, familie) (tweede opvoedmilieu)
- De relatie kind-andere kinderen (derde opvoedmilieu)
- De relatie kind-sociale media (vierde opvoedmilieu)

Kwaliteit van het pedagogisch handelen

- 6 interactievaardigheden
- Stabiliteit van de omgeving
- Stimulerende omgeving
- Alle ontwikkelingsgebieden aan bod ('breed aanbod')

3. Inclusie/Samen verschillend

Visie op de ontwikkeling van het kind

- kind nieuwsgierig geboren (eigen karakter, temperament en mogelijkheden en ontwikkelt zich in een eigen tempo)
- Kinderen intrinsiek gemotiveerd
- Kind sociaal wezen
- Kinderen tot 6 á 7 jaar ontwikkelen zich holistisch (spelen integrerende activiteit)
- Vanaf 4 jaar kinderen (lichamelijk) onafhankelijker

Visie op het doel van de opvoeding

- Kinderen de ruimte geven
- De opvoeders luisteren, zijn geïnteresseerd
- Kinderen in interactie met anderen identiteit en talenten ontwikkelen.
- Visie op de invloed van de omgeving
- De relatie kind-primaire opvoeders (eerste opvoedmilieu)
- De relatie kind-secundaire opvoeders (kinderopvang, school, familie) (tweede opvoedmilieu)
- De relatie kind-andere kinderen (derde opvoedmilieu)
- De relatie kind-sociale media (vierde opvoedmilieu)

Kwaliteit van het pedagogisch handelen

- 6 interactievaardigheden
- Stabiliteit van de omgeving
- Stimulerende omgeving

Alle ontwikkelingsgebieden aan bod ('breed aanbod')